СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

THE LIBRARY OF THE
AUG 20 1927
UNIVERSITY OF ILLINOIS

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

РІК ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 192. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 19. серпня, 1927.

VOL. XXXV. No. 192. Jersey City, N. J., Friday, August 19. 1927. THREE CENTS

ДОЛЕТІЛИ ДО ГОНОЛЮЛЮ

ВУЛЯРОК ПЕРШИЙ, А АЛЬОГА ДРУГИЙ. — НЕМА ЧУТКИ ПРО ДВА ДРУГІ АЕРОПЛЯНИ. — ВОЄННІ КОРАБЛІ ПОШУКУЮТЬ ЗА ПРОПАВШИМИ.

ГОНОЛЮЛЮ, 17. серпня. — Два аероплями здобули нагороду Доля, долетівши з Сан Франциско до Гонолюлю. Перший прилетів летун Артур Гебель, який одержить першу нагороду в сумі $25,000, а другий Мартин Джензен, що кермував Альогою, одержить $10,000.

Летунів ожидала на летничім полі в Вілер товпа народу, що складалася з яких 30,000 людей. Дві компанії війска з заложенми на кріси байнетами стерегли порядку, щоби не допустити до нещастя, коли товпа кинеться витатись з летунами. Всі ждали голодні годинами на приїзд летунів.

Гебель, коди висів, запитав сейчас: А де другі і був дуже вражуваний, що він долетів перший. Одна з перших привиталася з ним жінка Джензена, пожелала йому успіху і з тріногою питала за своїм мужем, а Гебель відповів, що не бачив за цілу дорогу ні одного корабля і ні одного аероплану.

За яких дві години надлетів цілком несподівано Джензен, на літаку Альога.

Гебель мусів добре задовжитися, заки здобувся на аероплян і тішився, що зможе тепер віддати довги, а за решту купити собі який малий дімок в Гонолюлю, яке йому дуже припало до вподоби. Коли його хотіли частувати їдою, він заявив, що неголоден, а тільки хоче обголитися і викупатися. Того самого забажав Джензен.

Але час минав, а про другі аероплями не було з нікуди ніякої вісти. Це всіх занепокоїло, бо побоювалися якогось нещастя. Команда фльоти видала сейчас зарядженнє пошукування за пропавшими і яких 30 воєнних кораблів враз з аероплянами пустилися шукати за пропавшими. Заразом видано по радіо апель до всіх кораблів, що плинуть Пасифіком, щоби шукали за летунами.

ПРЕЗИДЕНТ ГОВОРИТЬ ДО 10,000 ІНДІЯН.

ВИСТУПАЄ В РОЛІ ІХ НАЙВИЩОГО ВОЖДА. — ГОВОРИТЬ ПРО СТАРАННЯ УРЯДУ РОЗВЯЗАТИ ІНДІЯНСЬКУ ПРОБЛЕМУ. — СІЮ ПРЕДКЛАДАЮТЬ МЕМОРІЯЛ В СПРАВІ ВІДШКОДОВАННЯ В КВОТІ $850,000,000.

ПАЇН РІДЖ, Сават Дакота, 17. серпня. — Президент Кулидж говорив сегодня до 10,000 Індіян з племени Сію, яке зробило його недавно своїм найвищим начальником. Це було одно з найбільших індіянських зібрань, які колинебудь мали місце. Індіяни поприїздили одні в богатих автомобілях, а другі на конях. Всі були убрані в мальовничі одяги з пестрими перами, а лиця їх були помальовані. Але це відноситься тільки до старшого покоління, бо молодше мало звичайний американський вигляд, а задержало тільки свою питому краску лиця.

През. Кулидж прибув на ті величаві збори разом з Миссис Кулидж і своїм сином і засів на першім місци між 30 індіянськими начальниками. В своїй промові подав він історію змагань американського уряду дійти до порозуміння з Індіянами, які тепер стали вкінці повними американськими горожанами та мають забезпечені ще свої деякі привілеї. З рамени племени Сію передано на руки през. Кулиджа як свого начального вождя меморіял, в якім Сію домагаються від держави того, що є чесне і справедливе, себто заплати $850,000,000 за ті землі, які забрав їм уряд.

АПЕЛЮЮТЬ ДО ФЕДЕРАЛЬНИХ СУДДІВ.

СТЕЙТОВИЙ СУД ВИРІШИТЬ АПЕЛЬ В СПРАВІ САККА І ВАНЦЕТТІ ПЕРЕД СУБОТОЮ. — ОСУДЖУЮТЬ ПІДЛОЖЕНН БОМБИ.

БОСТОН, Масс., 17. серпня. — Оборона Сакка і Ванцетті спішиться з виготовленнем апеляції до Федерального Суду на случай, колиб стейтовий суд відмовив внесенню оборони на розписанне нової розправи.

Ситизенський Комітет Оборони видав стейтмент, в якім осуджує атентат на дім судді МекГарді, який не має ніякого звязку з обороною Сакка і Ванцетті і якого, на думку комітету, допустилися якісь невідвічальні особіяки.

Підложенне бомби під дім судді викликало велике негодованне і воно готово відбитися уемно на дальший судьбі Сакка і Ванцетті, бо публика домагається тепер як найскоршого остаточного вирішенна справи. А що нема надії тепер на те, щоби говернор Фуллер згодився на помилуванне чи відложенне справи, оба засуджені готові піти 22. серпня на електричний столець.

Ванцетті зраджує в послідних часах велике нервове потрясенне і побоюються за його умовий стан.

АЕРОПЛЯНОВА ВОЗДУШНА ЛІНІЯ МІЖ НЮ ЙОРКОМ І ПАСИФІКОМ.

НЮ ЙОРК, 17. серпня. — З днем 1. вересня буде відчинена воздушна лінія між Ню Йорком і Пасифіком. Аероплями будуть перевозити пакунки і пасажирів. За 1 фунт пакунку треба буде платити $3.50, а подорожний тикет з Ню Йорку до Сан Франциско буде коштувати $200.00.

МІЖ НАНКІНГОМ А ГАНКОВОМ НЕ ПРИЙШЛО ЩЕ ДО ПОВНОГО ПОРОЗУМІННЯ.

ШАНГАЇ, 16. серпня. — Міністер заграничних справ правительства у Нанкінг, др. Ву, заявив, що до повного порозуміння між Ганковом а Нанкінгом ще не прийшло. Ву додав, що саме тепер ведуться переговори при помочі телеграфу між цивільними властями у Нанкінг і Ганков в цілі зїзду обох фракцій націоналістів в умовленім місци. Ву дуже не вдоволений з того, що військові провідники хотять погодити оба правительства, не порадившись цілковито цивільних властей у Нанкінг.

Др. Ву сказав дальше, що полудневі армії не розпічнуть сього року офензиви проти північних реакційних генералів.

Причиною сего є та обставина, що наближається зима і се спричинить неможливість маршу на Пекінг. В полученню з військами Фенг-Ю-Гсі-Янга, а також Ен-Ші-Шана у Шансі на ціоналісти будуть досить сильні, щоби здобути Пекін, однак їх провідники сумніваються, чи булоби розумною річею у сій порі розпочинати офензиву.

БОЛЬШЕВИКИ ЗДИВОВАНІ ПОДІЯМИ В КИТАЮ.

МОСКВА, 16. серпня. — Донесення про порозуміння між Нанкінгом і Ганковом і уступленя Чіянг Кай-Шека здивувало дуже комуністичні круги в Москві, які прийшли у послідним часі до переконання, що Куомінтаг прихилився до ведення реакційного протиреволюційного курсу.

Большевицькі провідники є тепер тої гадки, що китайський революційний рух переживає саме таку саму хвилю, яку переходила Росія у літі 1917 р., коли влада находилася в руках Керенського та порівнують Ченг Кай-Шека з генералом Корніловом.

Вони кажуть, що тепер є обовязком китайської комуністичної партії і Національної Ліги, які числять 100,000 членів, зорганізувати і додати енергії масам китайського пролетаріяту розрухати „правдиву", соціяльну революцію.

Большевицькі провідники вірять, що ся правдива революція мусить наступити, бо революційний рух жевріє серед 3-мілионового китайського пролетаріяту у полудневім Китаю, зложеного з немилосерно визискуваних промислових робітників і великих мас селянства, яких довели до розпуки лиха управа краю і цивільна війна.

ЗАСТРІЛИЛИ ПРОГИБІЦІЙНОГО УРЯДНИКА.

ЛОГАН, В. Ва., 16. серпня. — Гірські муншайнери забили сегодня прогибіційного агента Ед Генслея, його 18-літного сина Дона і його приятеля Ернеста Маркума. Говарда Томлина ранено. Яких 40 людей робить пошукування за винуватцями, яких досі ще не знайдено. Коли поліція перешукувала дооколичні доми, не було ні одного мущини в дома. При тій нагоді знайшли тільки декілька дистилярень алькоголю.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1928.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найлішим середником до оголошуваня поміж амеоиканськими Українцями. Хто має який бизнес, а зележить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотографії, то значить, що його оголошенне буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовленя з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находиться в редакції по день 1. вересня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкувати.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщувати у календари), хотіліб, аби їх фотографії були поміщені в календарі на 1928 рік, звозлять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовленя з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОМИЛКА АМУНДСЕНА.

Славний дослідник підбігунових земель Амундсен вибрався тепер до Японії. При цій нагоді він висловив думку, що його остання виправа до північного бігуна на літаку „Норге" була великою помилкою.

„Коли я виберусь ще раз на північ", сказав він, „тоді візьму із собою тільки рушницю та лещети". З цього дві науки: скільки літ праці, знання та досвіду треба инколи витратити, щоби змінити свій погляд як фаховець і як мало помагають нові винаходи в країнах, де життя підчинене зовсім первісним законам.

СТРАШНА РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

ЕДМОНТОН, Алта, Канада. — Страшна родинна трагедія мала місце у Едмонтоні в Альберті, у неділю над ранком, 7. серпня.

В. Маріяничч, що від довшого часу не жив зі своєю жінкою Анною, прийшов до її дому у неділю над ранком і скориставши з того, що двері були незамкнені, ввійшов до хати і стрілив три рази до сплячої жінки та раниві її смертельно. Опісля пішов в корчі, лежачі недалеко хати, і там підрізав собі горло бритвою та стрілив до себе з рушниці у підборідок. Покалічена жінка умерла небавком у своїй хаті, а покаліченого Маріяниче відвезено до шпиталю, де він помер в дві години по смерти своєї жінки.

Маріяничі полишили троє дітей, одну за п. Гаррисом, малого сина Івана, що спав у хаті з матерю і дочку Марію, що в часі убийства матери не була дома. Маріяничч часто відрогжувався, що поповнить самогубство, однак ніколи не говорив, що убе свою жінку.

НАД ДОМОВИНАМИ ПОЛ. ДМ. ВІТОВСЬКОГО І ЧУЧМАНА У БЕРЛІНІ.

Заходом „Комітету для вшанування памяти бл. п. полк. Дм. Вітовського", „Союза Українських Старшин у Німеччині" й „Української Громади" у Берліні відправив місцевий український парох о. Мих. Кіндій в перший день Зелених Свят панахиду по погибших борцях за волю України над домовинами бл. п. полк. Дм. Вітовського й четаря Чучмана на цвинтарі „Гедвігсфрідгоф". Після відправи й проповіди о. Кіндія промовляв від згаданих товариств полк. Е. Коноваець і від „Закор. Центру" др. Е. Перфецький. Помиальне свято, на яке, не зважаючи на дуже погану погоду, зійшлося богато місцевих Українців, закінчилося відспіванням національного гимну й „Журавлів".

РІЖНІ РЕКОРДИ.

Якийсь Німець у слідчій вязниці в Берліні зїв частину свого залізного зіжка; після смертної операції добули з його шлунка 400 гр. заліза.

Ллойд Джордж вибраний 26-ий раз головою союзу шотландських лібералів. Його заступником — знову його жінка. — У Торонто померла жінка Теч, що не їла 55 днів, лікуючи себе горівкою. Вона вірила, що голодуючи видужає і згодом перестала зовсім істи. — У голяндському місті Гуда впав підчас бурі метеор ваги 25 фунтів. — В Італії, в Салерно, якийсь льомброзівський тип порізав і спалив свою маму та сестру, при допомозі своєї нареченої, з помсти, що батько не записав йому всього майна. — Шведський король Густав, який приїхав як літник до малого містечка Саеро біля Гетеборг, кинувся гасити вогонь разом з іншими сміливцями підчас пожежі місцевого купелевого будинку.

ПІВНІЧНІ КИТАЙСЬКІ ВІЙСКА БОМБАРДУЮТЬ НАНКІНГ

БРИТИСЬКІ ГОРОЖАНИ УТІКАЮТЬ НА КОРАБЛІ.

ЛОНДОН, 17. серпня. — Північні китайські війска, як доносить бюро Райтера, відновили атак на полудневі війска і заняли місто Пуков, а опісля бомбардували через ріку Янгце місто Нанкінг, осідок правих націоналістів.

Пять переломаних колюмн полудневих війск утікає в напрямі Шангаю, в якім то місті змобілізовано добровольців. Шангайські війска заняли оборонні позиції, відбудували баріери і відтяли залізничий тор. Говорять, що Кантонці приготовляють подібний атак на Ганков.

Британські піддані опускають Нанкінг і ховаються на воєнні кораблі, що стоять на полудневім березі ріки.

ПРАВИТЕЛЬСТВО КОСГРЕЙВА УРАТУВАВ ГОЛОС ПРЕЗ. СОЙМУ.

ПОБІДА КОСГРЕЙВА Є ЛИШЕ ТИМЧАСОВА.

ДАБЛІН, 17. серпня. — Правительство Косгрейва уратував лише голос предсідателя Дейл Ерін, т. зв. спікера. Як тепер показується, то за внеском, висказуючим правительству недовіря, голосувало 71 послів, а проти внеску заявилось також 71 послів. Голос предсідателя Дейл Ерін рішив справу в користь правительства Косгрейва і урятував тимчасово теперішне правительство перед упадком. Побіда Косгрейва є лише тимчасова, а приписати її належить також одному членови партії Редмонда, Національної Ліги, Джінсови, який в часі самого голосования вийшов з соймової салі. Коли при двох доповняючих виборах, у місті і на провінції, що мають незадовго відбутися, упадуть правительственні кандидати, правительство Косгрейва буде мусіло податись до димісії.

ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

МАЄ ВІН ПРИЧИНИТИСЬ ДО ПОЛІПШЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН І ПІДНЕСЕННЯ ДОБРОБУТУ.

ПАРИЖ, 17. серпня. — Французький міністер торговлі, Мавр. Бокановський, на пів години перед відїздом з Парижа до Америки на адвокатський зїзд підписав торговельний договір, заключений між Францією і Німеччиною. На підставі сього договору знижено значно ціо на імпортовані до обох держав товари. І так Франція одержала значно знижену тариф на ввіз своїх вин, перфум, мил, порцеляни, шовку і инших фабричних виробів до Німеччини, а Німеччина знова на ввіз своїх хемікалій, електричних, механічних і инших виробів.

У Німеччині принято з великим вдоволенням вістку про підписання торговельного договору, який не тільки що причиниться до піднесення добробуту у краю, але також поліпшить політичні відносини між обома народами.

НІМЕЧЧИНА УСУВАЄ МОНАРХІСТИЧНИЙ ПРАПОР З ДЕРЖАВНИХ БУДИНКІВ.

МОЖНА ВИВІШУВАТИ ЛИШЕ РЕСПУБЛИКАНСЬКИЙ ЧОРНО-ЧЕРВОНО-ЗОЛОТИЙ ПРАПОР.

БЕРЛІН, 17. серпня. — Німецький міністер краевої оборони видав розпорядження, що на будівлях краевої оборони можна вивішувати лише республиканський чорно-червоно-золотий прапор, а забороняється уживати монархістичного чорно-біло-червоного прапору. Таксамо офіцири і мужва мають послугуватись усюди лише республиканським прапором. Давніше підчас похоронів тих жовнірів, що боролись ще під цісарським прапором, несено монархістичні прапори. На будуче не вільно буде робити сего. Реакційно-монархістична преса є сильно обурена тим розпорядком і називає його нарушенням особистих прав тих, що склоняються до монархістичних ідей і що боролись і згинули під тим прапором.

ФІЛЬМИ З СОВІТСЬКИХ РЕСПУБЛИК.

НЮМЕН ВЕЗЕ ДО АМЕРИКИ ФІЛЬМИ, НА ЯКИХ ПРЕДСТАВЛЕНІ Є ГРОМАДИ БЕЗДОМНИХ ДІТЕЙ.

ПАРИЖ, 17. серпня. — Е. Нюмен везе до Америки фільми з Совітських Республик, представляючі теперішне життя у Совітським Союзі. Є се перші фільми, які совітські власти позволили вивезти з краю по революції.

Підчас свого тримісячного побуту у Сов. Союзі позволено Нюменови зняти види з внутра Кремля і історичних будівель, яких доси не вільно було знимати чужинецьким фільмовим підприємцям.

Особливостю згаданих фільм будуть знимки громад російських „диких дітей", складаючихся з кількадесятох тисяч хлопців і дівчат, що блукають по селах і містах і жиють номадським життям.

ОСУДЖУЮТЬ ПОСТУПОВАННЕ СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, 17. серпня. — Кооперативний Конгрес, який саме відбуває тут свої наради, приняв резолюцію, якою осуджує спосіб пропаганди, якою послугується Совітський Союз, а який цілковито противиться правилам Інтернаціонального Кооперативного Союза.

Була се 12-річна сесія Конгресу, на якій було заступлених 35 націй.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 82 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Single copy 1 cent.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Canada Subscription Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і Заграницею

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.77

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery

Адресувати "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВЕРНУЛИ З ДОРОГИ

По нещасливій спробі з боку Нунжессера і Колі, два другі літаки вибралися в дорогу з Європи до Америки. І оба вони завернули з дороги. Коли літак Бремен, перебувши 22 години в воздусі і перелетівши 3,200 кільометрів, вернув до Дессав, летун Герман Кель висідаючи побачив свою жінку,яка не знала чи плакати чи сміятися. Кель звернувся до неї зі словами: То нічого, я тільки повернув, щоб з тобою попращатися, що я забув перше зробити. А до кореспондентів, що окружили літак, відповів на численні запити ось так: Отта подорож це один великий досвід. Я знова буду пробувати перелетіти океан, хоч би мені прийшлося чотири чи пять разів летіти і за кожним разом заверстати. І закінчив усміхаючись: Я і так мусів вертати, бо мій товаришь подорожі барон Гунтер дістав, бідний, „воздушну" хоробу і я мусів завернути, щоб вратувати йому житте.

Та мімо тих жартів, було фактом, що німецькі летуни по невдачі найбільш журилися тим, що їх висміюють французькі та американські летуни за те, що вони взялися доконати великого діла, а не докінчили і завернули з дороги. Отуха вступила в них допеpe тоді, коли одержали телеграму від Линдберга, Берда, Чеймберлина та від американського амбасадора в Берліні, які хвалили їх розумний поступок, що вони, бачучи так велику небезпеку, завернули з дороги. На таким самим становищу стануда вся світова преса.

Бо хоч не долетіли німецькі летуни до Америки і не осягнули ціли, то всеж таки їх подорож посунула справу передету вперед. Вже тепер треба стверднти, що машина, яка не функціонувала добре підчас бурі на мори, функціонувала цілком правильно по повороті на сушу. Значиться, треба поробити деякі уліпшення, в машинерії, коли хочемо думати про правильний рух аеропланів між Европою й Америкою. Та заки це станеться, треба буде ще довго ждати. І може не один ще заверне з дороги і не один потоне в мори, заки людство поконає природу ще й під тим оглядом. Бо великих діл за одним махом доконати не можна. Не раз і не два треба падати і завертати з дороги, заки осягнеться успіх. Таке можна завважити у всім не тільки в історії культури людства, але і в щоденнім житню. На те повинні памятати особливо ми, Українці, які звикли насміхатися з тих, що беруться до великих діл і змушені дуже часто завертати з дороги. Ми звикли рівнож тратити охоту і завзяття вже по першій літній невдачі, а забуваємо, що всяка боротьба і всякий успіх та поступ це історія невдач і завертань з доріг.

СОВІТИ І ПРАВА ЛЮДИНИ

Професор паризької Сорбони, А. Олярд обговорюючи права чоловіка і горожанина у Радянськім Союзі, пише таке: „Совіти виявляють великий подив для французької революції, але тільки як для цілої фізичної перемоги, бо хоч російські большевики не осудили ще деклярації прав чоловіка і горожанина, як се зробив провідник італійського фашизму, Муссолінї, то все таки не узнають демократії, як в практиці так і в теорії. Згадана деклярація не находить місця у їх суспільнім понятію.

Поняття ідеї права у нас (себто Французів) і у большевиків є якраз противне. Право, як його розуміють большевики, має характер „знаряду", якого уживається до осягнення цілі — диктатури комуністичної партії.

Ленін писав: „Наукове поняття диктатури означає, що власти не може ограничити ніяке право, ніяка регула, бо вона опирається безпосередно на силі".

Право — се є поняттє позбавлене в большевиків всякого змісту, коли під поняттям права розуміти те, що виборола французька революція, як „вираз волі загалу".

Легальність, в розумінню большевків, означає „згоду з цілею", а ціль це тріумф світової комуністичної революції.

Характеристичною прикметою совітської влади є рішуче відкинення засади обовязкового, публичного оголошування тексту законів. Совітська влада думає, що ті закони будуть тим більше успішні, чим менше будуть знати про їх зміст ті вороги.

У нас (себто Французів) закон є доступний для усіх; там затаюють його перед народом. Поняття права є взагалі контрреволюційне. Совітський правник Голдберг пише: „Кожний свідомий пролетар знає вже, що релігія ділає на народні маси, як опій. Думає, що мало є людей, що здає собі справу з того, що в подібний спосіб ділає рівнож і право; є се та сама отрута, лише ще гірша у наслідках".

Се, що лише професор французької Сорбони, виходить з писань Леніна, з поступования Чеки та цілої совітської адміністрації. І так у деклярації Леніна про права гнобленого і визискуваного народу, з 1918 року, як і в тексті першої совітської конституції з 1918 р., а таксамо і в тексті другої совітської конституції не находимо ніяких слідів прав, признаних одиниці. Говориться там тільки про зобовязання супроти держави і про програму революційної боротьби.

Особиста свобода і незалежність особи, що „признані у всіх конституціях, не істнують у совітській конституції. Через те і теперішне Головне Політичне Управління, наслідник ославленого Чека, має право арештувати і засуджувати на смерть, кого захоче. Те саме можуть зробити також і инші адміністраційні власти. Поліційні приписи і укази з царських часів подишлися майже незмінені і застосовується їх майже дослівно. Змінився лише прапор, під яким їх застосовувано з царського на совітський, червоний. З практики знаємо, що свобода преси, зібрань і коаліції у Радянськім Союзі не існує. Рівність є лише на папері. Усіх горожан Радянського Союза поділено на дві групи: працюючих і непрацюючих; непрацюючі не мають ніяких прав. Та ще і між працюючими є одна упривілйована група, якими є члени комуністичної партії, і які, як відомо становлять зникаючу меншість серед многих мільонів населення.

Також і при виборах застосовується два цензуси „праці" і цензус „політичний". Хто не сприяє совітській владі, а навіть кого підозрівають о недостачу лояльности для совітської влади, тому тимсамим не позволяють голосувати.

Наведене доказує без найменшого сумніву, що під совітською владою одиниця позбавлена усіх прав, бо права приналежать лишень державі, а що державу творить лише комуністична партія, тому в Радянськім Союзі панує самодержавіє або абсолютизм комуністичної партії.

Коли Ви не мали змоги боротися в рядах української армії за визволенне свого народа; коли ви не мучилися в тюрмах і таборах за те, що боронили рідної землі; коли маєте змогу працювати і заробляти - сповніть обовязок українського громадянина і перешліть свою жертву на інвалідів через:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

ЗРОЗУМІЙМО ВАГУ СПІВПРАЦІ

Співпраця є без сумніву підставою розвитку культури і цивілізації. Починається вона у родинним кружку і через державу розтягається на ціле людство.

Як знаємо з довгого життєвого досліду наших попередників а також і свого, праця одинці, хотяйби найлучша, коли її не піпре загал, не принесе великої користи.

Там, де зрозуміння співпраці є високе, бачимо далеко скорший розвій у кожній ділянці життя. А що се є співпраця? Співпраця є се рівний поділ ділання і обовязків. Чим більшою є співпраця, чим більше одиниць забирається до довершення якогось діла, тим лекше се діло виконається.

Кільно то великих і пожиточних діл могласби довершити наша майже мілионова імігрпція у Злучених Державах, колиб належито зрозуміла головну основу співпраці. Вагу співпраці розуміють найлучше з усєї, європейської імігрпції у Злучених Державах Жиди і тому у них стільки добродійних інституцій, стільки приватних і жидівських шкіл і через те з Жидами усюди числяться, мимо того, що Жидів ніде не люблять. О скільки би і ми стояли вище під зглядом національним, політичним і економічним, колиб у нас кожний взяв частину праці на себе, як се роблять Жиди, замість спихати увесь тягар на одиниці. Наш український нарід має вроджені спосібности, є працьовитий, ощадний, дає радо жертви на добру ціль, однак недостає йому почуття навіть такої солідарности і співпраці, якбачимо от хоч би у мурахів. У нас кожний хотів би робити на свою руку і після власного розуму, не порадившись другого, а прецінь, що дві голови, то не одна. І тому саме найлучші нераз справи кінчаються неудачно, бо усі хотіли би бути на чолі, а до праці находимо не богато між нами.

Тому, як довго наша суспільність не навчиться працювати спільно, зрозумівши вагу співпраці, так довго будемо серед численної чужинецької імігрпції в Америці всегда послідні і вечгда без більшого значіння.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК НАМ БОРОТИСЯ?

„Коли не поведеться якась акція, треба мати всегда відвагу заявити, що наступила невдача. Бож невдача сама собою не кидає ніякого поганого світла на тих, що взялися до якогось великого діла і його хвилево не дійняли. При кождій невдачі належить розглянутися в помилках, які її спричинили, бо з помилок чоловік учиться..."

Читаючи наведені стрічки з передової статті в „Свободі", прийшла мені на гадку боротьба українського народу з єпископом Богачевським. Усі ми знаємо, що боротьбу викликав сам єпископ Богачевський при допомозі д-ра Назарука. Прецінь з приїздом еп. Богачевського до Америки нікому й не снилося розпочинати якусь боротьбу. Навпаки, ті, до котрих єпископ приїхав, тішилися ним, торжественно витали його, устроювали паради, запрошували до себе; а коли до року духовенство його зненавиділо а народ відвернувся, то тут щось иншого завважило. Боротьбу викликав сам єпископ Богачевський тому, бо взяся до політики, яка йшла на шкоду нашої церкви і народа. Що це була за політика, шкода часу переповідати, бо про це і воробці знають. До боротьби стануди священики й нарід. Хвилевy невдачу спричинили священики, коли під напором Риму вицофалися з поля битви. Ніні на полі битви остався сам народ, але з того факту не можна заключати, що справа уже програна. Боротьба ведеться і буде вестися дальше, бо американські Українці настільки свідомі, що вони в ляцьке ярмо не дадуться запрягти і зведуть боротьбу на життя і смерть навіть з єпископом своїм. Розходиться тепер о те, якого способу боротьби узятися і який план зачеркнути?

Однозначного пляну і способу боротьби для усіх громад на мою думку годі уложити. Боротьбу треба вести відповідно до місцевих відносин. Де можливо випроцесувати церковні проперти, там іти в процес; де неможливо виграти процесу, там запереститати платити процент від моргечів. Де громада неосвідомлена, там треба вдоволятися працею над освідомленнем парохій. Щодо майбутного другого конгресу" то моя думка, не спішитися а підождати.

Це мій погляд на боротьбу. Хто має лучший плян, нехай вискаже публично, бо в такій важній справі виміна гадок дуже пожадана. Лиш не спускаймося на дно!

Г. Приходько.

ПОЛЬСЬКИЙ КСЬОНДЗ ПОМАГАЄ ГР.-КАТ. СВЯЩЕНИКОВИ ВІДБИРАТИ ЦЕРКВУ ВІД ПАРОХІЯН.

До нашої парохії, на приказ еп. Богачевського, прийшов недавно о. Маньоський з Балтімор. Згаданий священик постановив відразу впровадити у нас австрійську військову дисципліну, уважаючи себе за офіцира, а нас за мужву.

Наші люде звернулися до о. Маньоського, щоби не робив між нами роздору, а щоби розповів нам дещо про бідування українського народу під Польщею, про знущання Поляків над Українцями, про ославлені польські тюрми, у яких мучаться не лише світські Українці, але також і гр.-кат. священики, що боронять прав гр.-кат. церкви і свого народа. Та о. Маньоський сказав так: Я проти Поляків кричати не буду. Як я був у Балтімор на парохії та пішов між Поляків за колектою, то зібрав купу грошей.

Це не подобалося вікмінгтонським Українцям. Урядники парохіяльні зажадали від єпископа Богачевського, щоби відкликав з їх парохії о. Маньось-

Степан Мусіймук.

ТРИ МОМЕНТИ.

Мій спомин з приводу смерти Івана Сандуляка.

Було се 1905 р. Я мав тоді 10 літ і був в третій клясі народної школи в селі Камянці Великій, коломийського повіту. Гарне село і досить велике, має около 3.000 душ. Розложене при цісарській дорозі (так тоді звали гостинець), що веде з Коломиї через Обертин до Городенки. В селі не було тоді ні читальні Просьвіти ані Січи. Цвіла тут кацапщина з місцевим священиком, пропагатором кацапського руху, о. Ілією Мардоровичем та дяком Костем Марцинюком на чолі. Учителькою моєю була дочка о. Мардаровича, Анна.

Село Камянка Велика не було ніяким родинним селом. Р. Діяним місцем було село Коршів. До Камянки переселилися ми 1896 р. Коршові жила вся наша близька родина, і нали ми тут ще кільна морґів поля. Тому їздили і ходили ми туда дуже часто. Найбільше їздив туда я з батьком. В Коршові цвило вже українське життє: була читальня Просвіти, Січ, крамниця. На провідну неділю був там відпуст. Як кождого так і сего року вибрався ми туди на відпуст. Но відправах в церкві запросив нас до себе в гостину (тобто на празник) вуйко Андрій Вітренко. Чоловік се був молодий ще, около 30 літ, рухливий, енергічний і досить свідомий. По гостині зайшов з моїм батьком до читальні і мене взяли вони з собою.

Бібліотекарем і управителем читальні був управитель місцевої народної школи д. Кочій. Професор був добрим приятелем вуйка, сподобав собі мене і запитав: „Чи любиш, сину, читати?" За мене відповів батько, бо я засоромився. Батько відповів: „Він, пане професор, коло книжки сидів би ніч і день!" — „Коли так, сину, — відізвався професор, — то на тобі отсих дві сині книжочки і читай собі їх!" — Виймив з шуфляди дві малі, тонкі книжочки і дав мені. Я з радости не знав, що робити — сказав: дякую і поцілував професора в руку.

Цікавий я був, що се за книжки і вертаючи вечером до дому, почав читати. Були се: Малий Кобзар, Шевченка з короткою життєписю поета і Коротка Історія України-Руси.

На першій стороні Кобзаря вичитав я: На розпутті кобзар сидить... далі читав: Було колись на Вкраїні, Світе тихий... моя Україно.

Все те видавалося мені дивним.

В дома прочитав я цілого Кобзарика й історію України. Особливе вражіннє на мене зробила доля малого Шевченка. Болів я дуже над сим. З історії найбільше подобалися мені козаки і їх боротьба з Ляхами, Турками та Москалями.

Читав я се по кілька разів і не міг зрозуміти, як се. Не могло поміститися в моїй дитячій голові — чи і ми належимо до сих Українців? Чи і ми є потомки сих козаків? Такі питання не давали мені спокою. Не було кому мені сего пояснити... А вжеж — думав я, — що так! А вжеж я Українець! — Досі сего я однак не знав. В школі про се мене не вчили. Справді я читав книжочки з шкільної бібліотеки, яких мені випозичила учителька, Анна Мардарович, але там про Україну ніколи нічого не знаходив. Се були книжочки видавні товариства Качковського, накладу Відуса в Коломиї. Книжки кацапські (як я опісля довідався).

Сих дві синих книжочки збудили в мене нові погляди на себе самого. І хоч були се погляди дитячі — так були вони свої — дійсні і вірні.

Я почав боротися з собою, бо тяжко було повірити, щоб і я міг батько і вуйко і всі ми належали до сего великого українського народу.

Читав я книжочки і в школі товаришам — учив всіх віршиків на память, але таки пояснення на мої питання ніде не дістав.

Вкінці я прийшов до власного переконання, що се мусить бути так, коли в книжках так є. Оті сині книжочки були для мене першим подувом вітру, що повіяв по моїй молодій душі.

Се був перший момент, що оживив молоде серце рідним життем.

На Зелені Свята 1906 р. узяв мене батько з собою до Коршова. Там мало бути велике віче. По дорозі пояснив мені батько, що се є віче і я був дуже цікавий чути, про що там будуть говорити. Народу застали ми тьму тьменну, що позїздилися зі всіх околичних сіл і місточок.

Місцем віча був великий огород (старий двір) по середині села. Я хотів чути кожде слово бесідників, тому виліз на яблінку, таки недалеко плятформи, як се робили й инші в моїм віці.

Головними бесідниками мали бути д-р Кирило Трильовський — тоді посол до австрійського парламенту, Іван Сандуляк з Буковини і о. Тит Войнаровський. Говорили лишень д-р К. Трильовський і о. Войнаровський. Іван Сандуляк — говорили люде, — захорів і тому не приїхав. Говорили про справи виборів до австрійського парляменту, про читальні, кооперативи, Січи, молочарні, а найбільше про справу парцеляції графських грунтів в Коршові. Взивали нарід, щоб не дати купити землі нікому з Ляхів або Жидів, а щоб розкупили самі Українці.

Найкраще говорив д-р Трильовський. Тут перший раз мав я нагоду бачити і чути сего відважного мужа галицької України.

Ще до днесь звенять в ухах слова його: Єднайтеся, Други і Брати! Вступайте в січові товариства! Не дайте Ляхам і Жидам над вами панувати! Не дайте ні клаптика землі ворогам: Ляхам і Жидам! То ваша земелька, купіть її самі!" Народ послухав, бо село не допустило, щоб ворог міг поселитися тут. Землю і ліси розкупили самі Українці Коршова і околичних сіл, а двір з великим огородом є нині громадським власністю і служить на одиноку „Українську Рільничу Школу в Галичині".

По вічу виступала місцева Січ з вправами і з піснями, що перший раз в житю мав я нагоду бачити і чути. Кілька співників продавали Січовий співаник і Січовий Календар з 1906. р.

Я попросив батька і він мені купив сі дві книжочки за 40 крейцарів. В співаннику знайшов я січові пісні, що мені дуже подобалися, а в календари вичитав я всякі поклики січові, звіти, апелі батька Кирила і т. п., що мене дуже заінтересувало. Тепер бібліотека моя складалася вже з чотирох книжочок. І сі книжочки читав я товаришам у школі. Підглянула се учителька і заборонила мені більше приносити їх до школи. Сказала, що сі книжки мене збаламутять, бо вони „фарисейські". За кілька днів після сего знав вже про се і священик, та, як люде батькови донесли, говорив: „Дивіть, не то що старий сам коршовецький мазепинець, але й сина вчить якогось нового баламуцтва". Та батько на се не звертав уваги, а тим більше мені про се було байдуже. Я тішився книжочками. Читав їх по кілька разів, а пісні всі вивчився на память. Сих чотири книжочки й досі держу, як милу згадку. Та сего було мені за мало. Я хотів сам січовиком бути. Хотів співати, маширувати, робити вправи. В мене збуджалася все більша і більша охота, енергія і постанова бути січовиком. Я вже знав, що Січ бореться за волю України. Мені жаль було, чому то в нашім селі нема Січи, то й я мігби до неї належати.

Се був другий момент, що наляв в молоду душу ідей волі.

(Конець буде)

При всякій нагоді складайме жертви на Сиротинець - Захист Українського Народного Союза.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

кого, однак о. Маньоський ще не вірив, щоби нарід був проти нього. Пішов тому з колектором за колектою між нарід і тоді допера переконався, що люде є проти нього. Парохіяне почали питати о. Маньоського, чи був він на конгресі у Филадельфії, чи був на зїзді священників Ню Йорку і чи правив панахиду за І. Франка. На ці питання відповідав о. Маньоський: ні, ні. Тоді люде сказали йому, що не мають для нього колекти. Тому 8 тижнів опустив о. Маньоський нашу парохію, думаючи, що люде троха викричаться, а опісля успокояться і знова його покличуть. Не могучи однак діждатись запросин від людей, приїхав 24 липня сам, непрошений. Однак люде не хотіли отворити йому церкви, кажучи, що його не хотять і що просили епископа Богачевського забрати його від них. Переконавшись, що люде не отворять перед ним церкви, пішов о. Маньоський на пораду до польського священика, Гульча. В середу, 27 липня, приїхав вавті перед українську церкву і школу о. Маньоський, з польським ксьондзом Гульчом і ще з якимсь паном. Отець Маньоський запитав людей по англійськи, хто має ключі від церкви і школи. Люде відповіли, що не розуміють по англійськи. Тоді він запитав по українськи, хто має ключі. Старший брат відповів, що він має ключі, однак не отворить церковних дверей, бо люде о. Маньоського не хотять і відкликали його через епископа. Дальше запитали польського ксьондза, що він хоче від них. Він відповів, що хотівби їх погодити зі священником. Але люде заявили йому, що не хочуть бачити його на своїй площі і у своїй церкві, та щоби забирався геть до Поляків і досього костела, бо тут не є Польща, але вільна земля Вашингтона. Учувши таке, вони забрались, але дня 9 серпня появились знова від церквою. Тепер, крім о. Маньоського і ксьондза Гульча, був ще поліцай і шлюсар. Отець Маньоський казав шлюсарови розбити старі замки, замінити їх новими і замкнув церкву і школу новими ключами, які задержав у себе. А ксьондз Гульч сказав, що ви належите під Польщу у старім краю і тут мусите належати. Ксьондза Гульча сказав репортерови англійського часопису, що много з членів парохії є більшевики і що вони є на удержанню большевицької Росії, та що о. Маньоський мав право відібрати від людей церкву, бо вона записана на епископа Богачевського. Сказав також, що у неділю відправиться у церкві Сл. Божа, а „радикалів" викинеться з неї, та що богослужения відправиться під охороною поліції. На закид председателя церковного комітету перед загаданим репортером, що парохіяне є Українцями і що вони маньоський хоче їх зробити слугами Польщі" і змінити їх обряд, польський ксьондз відповів, що парохіяне є дійсно Українцями, але що їх край заняла Польща, то вони є польськими підданими.

Оттак наш священик злучився з польським ксьондзом у боротьбі з Українцями, що не хочуть його мати у себе. Польський ксьондз дає ради о. Маньоському, як станути проти парохіян, що його не хочуть, та ще називає Українців польськими підданими, хоч многі з них Польщі на очі не бачили, бо коли кидали рідний край, то тоді панувала там ще Австрія, а не якась Польща.

Союзовець.

Lehigh Valley Excursion

Coal Regions

$3.50 Round Trip HAZLETON

$4.00 Round Trip SHENANDOAH MAHANOY CITY and MT. CARMEL

Sunday, Aug. 21st
Special Train
Standard Time

Lv. Hudson Terminal 11.45P.M.Sat. Lv. Exchange Place Sta. Jersey City, 11.58P.M. Lv. Newark, 12.25 A.M. (Elizabeth & Meeker Aves.) Returning, Lv. Mt. Carmel, 4.15 P.M. Shenandoah, 4.50 P.M., Mahanoy City, 5.15 P.M., Hazleton, 6.00 P.M.

Білети в Exchange Place або Journal Square. Телефон інформаційного Бюра Montgomery 7000.

ПАМЯТАЙТЕ НА РІДНИЙ КРАЙ!

При кождій нагоді збирайте на: Рідну Школу, інвалідів, сиріт та політичних вязнів в старім краю.

Жертви належить слати до краю через:

OBYEDNANYE
. BOX 411. PHILADELPHIA. PA

ДО АМЕРИКИ І КАНАДИ

СПРОВАДЖУЄМО не тільки рідню горожан, але і кліборобів; ПЕРЕСИЛАЄМО ДОЛЯРИ до краю звичайно і телеграфічно, доручуючи аж в рідне село. СПОРЯДЖУЄМО контракти, повновласти і т. д.

КОЛЄКТУЄМО спадки в старім краю й в Америці; ПРИГОТОВЛЯЄМО ПРОГУЛЬКУ УКРАЇНЦІВ кораблем GEORGE WASHINGTON дня 12. жовтня 1927.

ОСНУВАЛИСЬМО і розвиваємо українську оселю

НОВА УКРАЇНА

недалеко Ню Йорку, де по дешевій ціні можна набути землю і дім.

ПОРАДИ ДАРОМ.

Українці, деб не жили, повинні відноситися з довірям до своїх інституцій, де виглядніше:

ZAHAY GLOBE SERVICE & REALTY CORPORATION

30 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. TEL. ORCHARD 8968.

або до —

T. J. HRYCEY & CO., 329 SOUTH 4th STREET, PHILADELPHIA, PA.

THE STAR SAVINGS & LOAN ASS'N, 2173 PROFESSOR STREET, CLEVELAND, OHIO.

СЛІДУЮЧА ПРОГУЛЬКА УКРАЇНЦІВ НА РІЗДВО КОРАБЛЕМ LEVIATHAN 7-ГО ГРУДНЯ 1927.

З українського життя в Америці.

—o—

ЕДМОНТОН, АЛЬТА, КАНАДА.

Срібна чаша як нагорода за похід.

Українське Товариство Народний Дім і Український Інститут ім. Грушевського, які аранжували український похід з приводу діяментового свята Канади, одержали за гарно виведені: похід, народні співи і національні танки як другу нагороду міста срібну чашу з відповідно виряльбленою написю.

Нагороду вручив від імени міста мейор на міській площі, на якій зібралося повно горожан, що приглядалися церемонії.

С. Улян.

—o—

ПАСЕЙК І КЛИФТОН, Н. ДЖ.

Бже маємо Український День на дохід Сиротинця.

Справа Сиротинця і Захисту при Українськім Народнім Союзі заставила нас, членів Тов. Української Січи, від. 182. У. Н. Союза в Кліфтон, до горячкової праці, щоб прискорити будову Сиротинця. На кождім мітингу перечитуються листи від Головного Комітету Будови Сиротинця і члени всі згідні, щоби йти по вказівках Головного Комітету. Тому зазначити, що наше товариство, як і другі товариства, перейшло велику кризу довгого страйку в Пасейку, однак се не застановляє нас лишатись позаду. Товариство вже вислало кількадесять долярів і збірка далі перепроваджується.

На пікніку, що устроювала українська православна парохія дня 30 червня, місцевий український православний священик о. К. Киретюк поясняв збираним ціль Сиротинця і взивав, щоб на таку ціль Українці не пожалували ані жертви ані труду. За його зазивом дві дівчини перейшлись з капелюхом і зібрали цевеличку суму, котру уряд враз з другими збірками вишле і проголосить в часописи.

Тепер хочу падати до відома про нашу дальшу працю, до якої приготовляємось не з наміром, щоби себе вихваляти, але щоб дати і другим громадам примір, щоб так робили. На зборах товариства Українська Січ, від. 182. У. Н. Союза, 12. червня, председатель А. Пинюк, по перечитанню листа від Головного Комітету, дав членам під дискусію справу Сиротинця.

На внесок Леся Сисина ухвалено відностись до всіх відділів У. Н. Союза в Пасейку, скликати наради і вибрати спільний комітет, котрий має вистарятися у міських властей о перміт на український „тегдей" в Пасейку. В тій акції праця вже почалася.

За старшиван тов. Українська Січ, від. 182, і тов. ім. І. Франка, від. 97. У. Н. Союза, вкінці вдалось перміт від заряду міста Пасейку, на день 3. вересня с. р. В пермісті застережено, що день загальної збірки можна змінити, наколиб більше товаристств прилучилося до спільної кампанії. Дня 14. с. м. на зборах тов. Української Січи обговорювано обширно справу кампанії для Сиротинця і рішено читано збраним пермітвід місцевих властей з дозволом на „тегдей".

Всі присутні члени згодились ходити по улицях з пушками.

Так само треба піднести, що і українська православна церква причиниться до праці на день збірки. Всі члени церковного хору, дівчата і хлопці, підуть з пушками. Вибрано Екзекутиву до перепровадження кампанії і ухвалено, щоб на день 22. серпня зійшлись представники всіх відділів на наради, вечером до галі української православної церкви при 47 Нове Ave., Пасейк, о год. 7.30 вечером.

До тимчасової екзекутиви увійшли отсі члени: Теодор Коваль, Григорій Яськів, Лесьо Сисин, Иосиф Сагайдак, Мих. Швець, Михайло Пипюк.

Тимчасова екзекутива просить зійтись на наради на день повисше назначений. Проситься вислати представників від тов. ім. І. Франка, від. 97, і тов. ім. Т. Шевченка, від 42. У. Н. Союза.

Українці в Пасейку і околиці! Возьміться щиро до сеї справи, щоб український день в Пасейку приніс нам як найбільшу користь. Ідім слідом других народів, котрі вже мають ріжні захисти і нові будинки.

Прискорім будову Сиротинця, котрий світитиме між нами ясним сонцем. Збудуймо сю українську твердиню, в котрій наші діти наберуться знання і любови до свого українського народу. Залишім всякі релігійні чи партійні переконання, які малиб стати на перешкоді в праці для Сиротинця, а всі як один спільними силами збудуймо сю твердиню на славу українського народу.

Лесьо Сисин,
рек. секр. тов. Українська Січ, відділ 182. Укр. Нар. Союза.

Lehigh Valley Excursion

to Mauch Chunk

$2.50 Round Trip AUGUST 28th

Special Train—Standard Time

Лиш. Hudson Terminal 7.40 A. M.; Jersey City (Exchange Pl. Sta.) 7.50 A. M. Newark (Elizabeth & Meeker Aves.) 8.20 A. M. Поворот: Лиш. Mauch Chunk 5.00 P. M.

Білети до набуття в Exchange Place або Journal Square. Телефон Інформаційного Бюра, Montgomery 7000.

Залізнича катастрофа.

— Господи Боже! Приятелю, та ти цілком побитий на лиці! І ти так вертаєш із поїзда шлюбної подорожі?

— Так, мені приключилася залізнича катастрофа.

— Як жеж то було?

— Підчас переїзду тунелем я поцілував якусь иншу жінку.

МУЗИКА ПРИРОДИ.

—o—

В природі є чимало музикальних явищ, які всі подивляють. Деякі наука вже відгадала. Знані ще в старину були стовпи Мемегона в Єгипті, з яких чути було музичні тони. Це вітер витворював ці звуки. У Синайській пустині стоїть на сто метрів висока гора з піскового каменя. Називається вона „Дзвонова Гора". Коли виходити на цю гору, то під крокми мандрівника виходять глибокі тони, начеб хто вдаряв у гонг. Це дивне явище пояснюють осьтак: Мандрівник сточує ногами грубий кварцовий пісок, який вкриває склони гори, зернята піску шурюються взаїмно і наслідком того довстають звуки, подібні до звуків дзвона. Коли мандрівник не ворушиться, тонів зараз не чути. Останніми часами запримітили французькі астрономи, що також **північне сьвітло** витворює гони, похожі на свист. Але як це діється, досі цього не розяснили. Відкіля походить шум дерев? Як поясниш, що навіть на найслабшім вітрі звичайна тріскотлива є музикальною? Чується шелестить листям навіть тоді, як зовсім нема вітру. Цей шум походить із того, що листя шурується взаїмно. А тому, що ріжні роди дерев мають ріжне листя, то і їх музика є ріжна. Найгарніше виходить мабуть шум чатинного (соснового) ліса. Або може шум жерела. Жерело шумить у трьох гонах C-E-G, в акорді C-dur. Затримічено, що великі водопади крім тих трьох тонів мають ще тон F. У скоро пливучій воді творяться міхурці воздуха і грискають. Тріскіт богатьох таких міхурців подобає на тони; чому саме як C-E-F-G, того ще не розяснено. Тай не важне, щоби всі явища природи розяснити. Коли вони гарні, то вистарчає, що душа людська радіє ними.

Щеф (до інкасента): Чи ви заінкасували рахунок?

Інкасент: Ні. Довжник скинув мене зі сходів.

Щеф: Коли так, то йдіть іще раз до нього і принесіть гроші. Я йому покажу, що не роблю собі нічого з його поступования!

Денис Пирч.

ЯК Я ХОДИВ ПО КОЛЄКТІ.

(Спомини з минулих літ).

(4)

А вжеж ідім просто трекою, доки не прийдемо до якоїсь стації. І так ідемо собі поволи, рахуючи гайзи, як то кажуть, аж вкінци ми прийшли до одного малого місточка. Вже була ніч. Хочемо сідати на трен, але вже за пізно. Треба чекати до рана. Питаємо одного краяна, що якраз тоді трафився на дипі, де би тут нам переночувати, а він нам показує на якийсь старий гавзище, що гейби висів над берегом. Це був якийсь запущений вже старий бордінг гавз. Заплатили ми по кводрови і таки заразпішли спати. А що ми були дуже змучені, або, як мій товариш гварив, сцярані, то спали ми так твердо, що хоч з гармати стріляй, то нічого не чуемо. Аж наразбуджуся в ночи, а тут щось гейби лазить по мені. А тіло нече як вогнем. Засвітив я лямпу, дивлюся, а стіни ей рухаються. Що не таке? Приглядаюсь ліпше, а це блощиці! Повно їх всюди і лазять як мураки у муравельнику. Обтрипуюсь від них тай буджу товариша, що хропів на всі заставки. Він прокинувся й аж крикнув з болю, так його щось вколо. Повискакували ми із ліжок, убране на себе, та чим скорше на двір. І тут ще обтріпуємось від блощиць. А то направду були би нас зїли.

Вже було десь над раном і ми пішли просто на дипо. За годину вже трен мав відіздхати, але я вже стратив охоту іхати далі, так мені вже всьо обридло. Здавалось мені, що цілий світ блощицями смердить. Кажу товаришови, що не поїду.

Що з вами, боїтесь блощиць! Чиж вони нам такі страшні. Мало наїлися нас в старім краю й нічого нам не сталося. Та коли вже ми на це посвятилися, то ідьмо далі. А що там прийдеться нам трошки потерпіти, це нічого. Пан Біг не так терпів, а навіть житте за нас віддав, а вас блощиця трошки вкусила й вже плачете. Але то така біда з нами, Русняками, що в нас терпливости нема. Що тільки зачнемо яку роботу, то ніколи її як слід не викінчимо. І так мене тим мій товариш уговолов, що я вже на всьо рішився. Навіть готов мученком або й героем стати.

Вже мені й блощиці не страшні були, хоч борба з ними є одна з найстрашніших, як я кийсь мудрий Німець казав.

І так вкінци сіди ми до трену й поіхали далі на захід. Походили трошки коло мягкого вугля, коло коксарень, але тяжко нам було, бо того року зима якась така погана була, що ні снігу, ні морозу, тільки хлящина й повно всюди болота. А вже й не здоровий чувся, а навіть горло вже зачало мене боліти. І так походили ми ще трошки тут і там поміж краяпів, а потім сіли знов на трен і поіхали впрост аж до Пітсбурга.

Там, каже мій товариш, є богато фабрик і наших краянів, то може й колекта ліпше піде.

Вже була ніч, як ми приіхали до Пітсбурга. Ніколи не забуду того враження, яке на мене зробив Пітсбург. Фабрик там без ліку, а всі залізні. З високих фабричних коминів бухав чорний дим з поломінню, аж ляченько було дивитися. Здавалось, ніби ціле місто горить. А повно всюди диму, аж тяжко дихати. Спитаймо не кло! Ось таке собі місто Пітсбург, хто його не знає.

Ідемо вулицею тай дивимось по собі, які ми засмаровані, заваляні й обідрані. Що блощиці не подогризали, то пси обторгали й так ми справді виглядали, як би нас цигани з воза стратили.

Треба би нам якось трошки охресцянитись, бо як жеж так між людей іти, каже мій товариш. І дивимось, а проти нас величезний якийсь готелище, видко, що панський, а в ньому повно бордерів, а всі нігри й чорні як дідьки. А було іх там всіх около двайцять, як не більше. Одні лиш бороди смарують, а другі голять.

Як тільки ми увійшли до середини, то відразу вхопило нас двох нігрів і давай мити нас, двох нігрів і голити. А потім як зачнуть смарувати якимись пахучими олійками тай якоюсь водою накроплять, що й кінця тому не було. А все щось питали нас. А ми, як звичайно грінори, що не розуміють нічого, тільки: Єс та єс. А вони собі далі смарують та кроплять і все з иншої фляшки. Вкінци, коли вже нас попричісували на всі боки, мій товариш заглянув до величезного зеркала, що сягало аж під стелю й питаесь сам себе: чи то я, чи не я? Але ще не конець на цьому. Ще нам якась гарненька дівчинка й нігхті на пальцях обчистила й поголобтинала. А в мойого товариша ніхті були як леміші, то бідна дівчина аж зуби затискала, як їх обтинала. Та ще й черевики нам вичистили. Світилися так, що хоч голися до них. Нарешті, коли та барберська операція вже скінчилась, то мені аж лекше стало. Прийшлося платити. Мій товариш виймає пятку, бо дрібних не мав, а нігер, вишкірівши до нього свої білі зуби, ще каже додати собі два доляри. Ми лиш очи витріщили, заплатили й чим скорше на двір. Навіть вже не чекали ми, як нам нігер, що коло дверей стояв, хотів ковти щіткою очесати.

Ідемо собі здовж улицею й нічого не балакаємо, так, як би ми оден другого встидалися. Нарешті товариш відзивається: А Бог би його побив, аж побив, та побив, та нас обголив! Таже, бійтеся Бога, за ті гроші можнаб було кадилницю до церкви справити, або якого святого купити.

Так нам і треба, кажу, бо ми повинні були пітн там, де за десять центів голять, а за пятнайцять стрижуть. А нам захотілося панських барберів.

Та, ба, коби то чоловік знав, що нас там так злуплять.

Ось то в тім і біда, що ми не знали, тай добре за науку заплатили. Я навіть і думав собі, що така ціла операція буде і гроші коштувати, але це ніщо; принаймні по людськи тепер виглядаємо.

(Кінець буде).

Антін Чехов.

СВОЯКИ.

—o—

Здовж перону малої залізничої стації проходжуються молоде подружа. З того, як чоловік обіймав у стані жінку і з того, що вона так із чуттєм пригорнулася до нього, можна було здогадуватися, що вони щасливі та як радісно усміхаються їм життя.

Була гарна, літня ніч. Непорушний воздух перепоєний був запахом бозу й ясмину, відкілясь, споза шин, лящіп співів соловейка. Лише місяць, що виглядав ізза хмари або хованався, був насупився. Видно задивував їм щастя та соромно було йому за його нікому непотрібну непорочність.

— Ах, як нам тут добре, Олесь — сказала молода жінка — дійсно боюся, щоби це все не показалося лише приємним сном. Глянь, як захистно виглядає цей лісок, яке мягке враження роблять мовчаливі телеграфічні стовпи, що оживляють, кровавлять і бригадують, що там, десь далеко, є люде, цивілізація... А як приємні є слабі відголоси надіздаючого поізда, що несуться вітром із далека...

— Так... Але які в тебе горячі рученята, Віточко? То тому, що ти хвилюешся, серденько. Що буде нині на вечеро?

— Салата і курятко. Курятко вистарчить для нас обоїх. Для тебе привезено з міста сардинки й кавяр.

Місяць зморщив безвусе лице, начеб наївся табаки й сховався за хмару. Людське щастя пригадувало йому власну самоту, самітне ліжко гень за лісами, долинами...

— Поїзд іде — сказала молода жінка до чоловіка — глянь, як гарно виглядає.

Здалека видно було троє огнених очей. На перон вийшов начальник стації. На шинах заміггіли то тут то там огники сигналів.

— Підіжджемо аж відіде поізд і підемо до дому — сказав Олесь, здавлюючи позіхання.

— Добре нам обоїм, Віточко, так добре, що аж здається воно неправдоподібним.

Чорна потвора вповзла без галасу на перон і задержалася. У вікнах вагонів замаячили заспані лиця, капелюхи, сильветики...

— Ах, ах! — розляглося з одного вагона. — Віточка з чоловіком ждуть на нас! Ось вони! Віточко! Ах!...

І з вагона вискочили дві дівчинки й повисли на шиї Віточки. За ними показалися старша тілотита жінка, і високий, худощавий добродій з сивими бокобородами, дальше два гімназисти, обвантажені клунками, за ними гувернантка, за гувернанткою бебуся.

— Ось ми вже й тут, дорогенький, ось ми тут — повторював добродій з бокобородами, потрясаючи рукою Олеся — Довго ми дали ждати на себе, але зате вибралися з усім прибутком і то на цілих тричотири дни. Щож, мої дороженькі, не могли нас діждатися, що? Миколка, Костик, Ніна, Фіфа, дітп, привитайтеся з дядьком Олесем. Сподіюся, що не будете нами вязатися? Лиш ще прошу, не церемоньтеся, то може дамо намовитися, щоби остатися кілька днів довше.

Молода пара перелякалася, як побачила вуйка й його сім'ю. Підчас промови дядька гаряче працюючи Олесева уява насувала йому образи найближшої будучини. Їх миленькі, захистні три кімнатки займають гості. Кавяр, сардинки й салата зникають на очах, свояки рвуть цвіти, розливають чорнило, галасують, тітка цілими дніми розказує про свою недугу (соліпер і біль під обойчиком) та про свій аристократичний рід.

І Олесь уже з ненавистю поглядає на свою молоду жінку й шепоче крізь затиснені зуби:

— То до тебе вони приіхали, бодай потрісканні!...

Ні, — відповідає молода жінка, бліда зі злости — то до тебе. То твоя родина, не моя!

А споза хмар показалось повне, розяснене усміхом лице місяця, начеб тим усміхом хотів він висловити вдоволення, що не має своєких.

Переклав М. Тр...ий.

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

виступає 6 сій штуці 14. осіб. — Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи".

"СВОБОДА", 63 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, о 3-ій год. попол., 21. серпня, в галі від ч. 368 Гесс Евню. На сей мітінг повинен прийти кождий член, бо маємо богато справ до вирішення. Коли маєте яких знакомих, що хотять вступити в члени то приведіть на сей мітінг, бо тепер приймаємо без вступного. ...е явившийся член на мітінг заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Василь Юрчин, предс.; І. Пиробій, кас.; П. Витковський, секр.

АЛЬБТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаіла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 21. серпня, о годині 2-ій пополудни в Українській Галі, 803 Фронт стр. Просимося всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівняти свої довги найдальше до 25 серпня, в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Заяць, предс.; Мих. Гунцайок, секр., 605 Ridge Ave., Allentown, Pa.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 21. серпня, в галі товариській, 14 Maple Avenu, о годині 2-ій пополудни. Уряд просить всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на той мітінг, бо є важні справи до полагодження. Хто із членів має кандидата в ради У. Н. Союза, то просимо привести зі собою. Будемо приймати без вступного. — Василь Туркало, предс.; Николай Семеген, кас.; К. Сідзівський, секр.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КУРЕЦЬ ДІСТАВ, ЩО ХОТІВ.

Богато літ американська публика питалася за ліпшою цигаретою, цигаретою, якаб відповіла всім вимогам як що до смаку так і запаху, а рівночасно, котру можнаби курити все безбоязно ритаючи горла. Тисячі людей питало, що вони любять в цигаретці, займ Р. Lorillard предложив Old Gold американській публиці. Від часу предложення її публиці, Old Gold удостоїлася найбільшого признання за так короткий час. Її розпродаж свідчить, котру американську публика зрозуміла, що Old Gold є ліпша і холодніша цигаретка. Old Gold цигаретки не ритують вашого горла, бо в них нема каплю у цілому вагоні. Old Gold заступають всі вимоги найбільш вибагливого курця. Купіть пачку ще днесь. Читайте оголошення Old Gold в нашій часописи. Випитуйте і заховайте, вони дадуть повно сміху і вдоволення для вас і наших знакомих. Оголошення сі поміщуються в нашій часописи.

ЖЕНЩИНИ! ДЕРЖІТЬСЯ МОЛОДИМИ!

Веселі очи, чиста шкіра, тіло повне молодости і здоровля можуть бути ваші, коли ваш систем є в порядку. Пийте богато води і попробуйте

GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

Знаний протягом 200 літ побуджуючий середник моч. Нирки, утроба, міхур і мочеві недомагання се ворог життя і вигоди. У всіх аптиках, три роди.

Дивіть за знаком Gold Medal на кождій пачці і неберіть імітацій.

ЧОРНІ ЗНАКИ ПІД ОЧИМА ЗНАК ОСТОРОГИ.

Пильнуйте чорних знаків під очима бо вони говорять вірно про ваше здоровле. Здорова особа ніколи не має чорних знаків, а зір є все чистий Коли терпите на нирки або мочевий

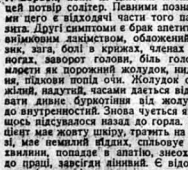

міхур або від солітера, ваші очи скоро виявлять вам се. Значіння тих знаків: зір є притемнений, чорні знаки показуються вам перед очима, котрі також в непорядку, що нищить здоровле, енергію та все життя кождого. Коли маєся солітера, се можна легко пізнати по хоровітім, знищенім і хоровито-блідім виглядї особи. Тисячі мущин, женщин і дітий терпля чих дічиться безуспішно на рідну другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Пеанними познака ми цього є відходячі части того пара зита. Другі симптоми є брак апетиту вимкнім дакістом, одовження в зик, зага, болі в крижах, членах і ногах, заворот голови, біль голови мороти як порожний жолудок, нидіння, підхови попід очи. Жолудок от жілий, надутий, часами дається відчувати дивне бурготіння від жолудка до внутренности. Знова чуеться якбі щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на ваї, має немилий відділ, спільної ціхвалини, попадає в апатію, знеохоти до праці, зарсіяй ніяний. Є відомо що епілептичні напади спричине цей потвір, котрий часто дорослає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьте з цього потвора сейчас, заки підкопа ваше здоровля безповоротно. Вищать $10.48 за дозу Laxtan, коли хо чете пробутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема кробака. Продається лише у Royal Laboratory. 148 Nettin, Build. Windsor, Ont. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. Гроші післа-платою не висилаємо. (С.7)

"МАРІЯНКА"

ПОВІСТЬ
написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА
Ціна $2.00.
Можна набути в Книсарні „Свободи"
„СВОБОДА"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЩОСЬ НЕ ТЕС.

Щось на світі не все в порядку. Вічні землетруси, бурі, громи і тучі черґуються зі собою як шахрайства, надужиття і піддурювання при громадських виборах. Нема дня, щоб десь чогось не вибив град, не розбив вихор, або не забив грім.

Люди, тільки уповаючи на приповідку, що „лихе не згине", пускаються в дорогу, залежно від того, за що себе мають, одні в дальшу, другі в ближчу: Є і такі, що ідуть навіть за границю.

І я, маючи запоруку безпечности в приповіді, поїхав на провінцію, і, як видно з нинішнього фейлетону, вернувся живий і ненарушений.

Всеж таки прийшлося мені за тих кілька днів перебути таку скількість грозів, що вистарчаб на місяць війни. Вихор ревів як кандидат на посла, дощ лився як часописні статті при затяжних справах, град тарахкотів, а громи раз-у-раз гриміли мов схвильована теща.

Пекло було тай годі, хоч і без того Галичині не далеко до тієї назви. Люди, тримаючись приповідки, яку я вже наводив, що „лихе не згине", — не дуже боялися за свою шкіру. Цікаве, що навіть молоденькі панночки, такі на око невинні, мали видно підстави і себе підтягатй під цю приповідку, коли весь грізний час заховувалися спокійно і безбоязно.

Зате всякі инші тварі, а передусім чесні і добродушні корови, дуже потерпіли від усіх тих живлових катастроф.

У мойого знакомого забив грім дві корови. Як лиш тільки вспокоїлося небо, прибіг пастух і здав сумний звіт.

— Прошу пана, грім забив дві корови. — Де? — На загумінку. Товар збився до купи і стояв. А тут нараз тарррах! і дві корови впало. — Котрі? — Малинка і Красуля.

Знакомий мойого знакомого вхопився за голову: — Боже, дві найкращі штуки. Дві тисячі золотих!

Казав корови закопати і навіть не дивився на них.

Ми пізніше питалися його, чому бодай не продав на мясо.

— Всеж таки булоб з пятьсот золотих! — переконував я. Знакомий мойого знакомого вспокоївся.

— Що?... За пятьсот золотих такі корови як Малинка і Красуля?... Ніколи!!!

— Алеж ліпше бодай щоневудь дістати! — О! то ви не розумієтесь на господарці. Такі дві корові за пятьсот золотих!? — і подивився на мене співчуваючо, як на божевільного. — Ліпше нічого!

Я стих. Що було казати? Адже вій, як Українець, мав рацію. Ця аритметика у нас скрізь, — а найбільше в політиці. Чому чє малаб бути і в господарстві?!...

Всеж таки, коли на зимно розбираю річ, бачу, що на світі не все в порядку. Не тільки з огляду на бурі і землетруси, але й з огляду на нашу своєрідну аритметику.

Галактіон Чіпка.

Одна дуже балакуча жінка стрінула на вулиці лікаря і стала нуда його мучити, висловлюючи найрізкіші недомагання, які — так вірила вона — мучили її. Лікар перебив її балакучість:

— Нехай пані примкнуть очі і покажуть мені докладно язик.

Жінка послухала його, — лиж здавалося їй, що вже доволі довго держала язик, отворила очи — побачила, що лікар оставив її саму посеред улиці.

—o—

Недібране подруже.

Ж і н к а (до чоловіка) Знаєш, нині знову припалилася мені печеня.

Ч о л о в і к: Знову?! Коли так, то ти повинна була вийти замуж за огневого сторожа, а не за письменника!

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
„СВОБОДИ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
виконує:

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.

ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

ЧЛЕНСЬКІ КНИЖОЧКИ,
СТАТУТИ,
НАГОЛОВКИ НА ЛИСТАХ,
АДРЕСИ НА КОВЕРТАХ,
ЛЕТЮЧКИ,
ОГОЛОШЕННЯ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ,

КОНЦЕРТИ,
ЗАБАВИ,
ПІКНІКИ
БАЗАРИ,
РІЖНОГО РОДА АФІШІ,
ОБІЖНИКИ,
ТА ВСЯКІ ИНШІ ДРУКИ.

ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! УДАВАЙТЕСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ ТІЛЬКИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ!

Для фірм, бизнесменів і приватних осіб друкуємо афіші, білети (тікети) ріжні запрошення, візитівки, весільні запрошення — і все, що входить в обсяг друкарської штуки.

РОБОТА ВПОВНІ ВДОВОЛЯЮЧА. — УСЛУГА ЯКНАЙСКОРША. — ЦІНИ НАЙНИЩІ.

Х. Майстренко.

ДВІ ПРОМОВИ.

(Спогад з часу російської революції).

Був травень 1916. Підніжжя „висоти 1007" в Карпатах російське військо охопило немов підковою. Але на самій „висоті" затримались Австрійці, — ще було зле.

З „висоти" було далеко видно на долину. Австрійці бачили кожен рух Росіян, бачили, коли, звідкіль і скільки підходить резерви, в якій мірі підвозиться харчі, де стоїть артилерія — ніщо не минало їхнього невсипущого пильного ока. Замкнути кільке округ „висоти" — значило свідомо підставити потилицю під австро-германські кулі, а лишатись на захопленій позиції міг тільки божевільний.

Виходив один кінець: зігнати з висоти Австро-Германців.

Доки виробляється плян наступу на „висоту", з Росій прилетіла перша листівка-звістка про новий лад, про нове життя, що виборола революційна хвиля. Салдати жадібно ловили згуки нових для них звісток і не мігши їх пожитково перетравити, з непривички тільки пяніли від них, як від міцного хмелю.

В такім становищі військо дістало наказ штурмувати „висоту 1007".

Вислухало наказ — і не рухнулося з місця.

Розсипся сама собою „висота" на дрібний порох, це не так би гостро вразило начальство, як вразило те, що військо не пішло на штурм. Ротні, батальонні, полкові й вищі командири ринулися запобігати лихові, рятувати становище. Для салдатів урядили збориа, написали відозви, пошили червоні прапори з голосними написами: „Боротьба до загину!" „Смерть ворогові!" „Ганьба тому, хто ламає присягу!"

Ні збориша, ні відозви, ні червоні хоругви з голосними написами справи не полагодили. Навпаки: чим більше лагідніли офіцири, тим пустійші ставали вояки. Другий і третій наказ, одбити від Австро-Германців „висоту 1007", військо зустріло так же, як зустріло перший наказ: зосталося сидіти в старих шанцях.

На позицію для оброзумлення війська прийхав сам командуючий армією. Зібрав салдатів і заговорив...

З справжнім хистом красномовця, раз-у-раз вживаючи доречних прикладів і влучних порівнань, генерал говорив не для самовтіхи: це був щирий голос в оборону волі, прихильника нового ладу і кращого життя.

— Салдати! Більшість вас узято на війну від плуга, від ціпа, від робітничого верстату. Працюючи день і ніч, що-ж ви мали за свою працю? Ледве-ледве старечий шматок гіркого насущника! В державі панувала система поліційної опіки, шпигунства, лихого підступу. Високо здіймала голову сваволя, пожиточні соки для себе вона смоктала з народу, як павука. Жити так далі було неможливо, — ради свого-ж спасення, ради спасення обездоленої людности, ради щастя наших жінок, дітий, сестер довелося зважитись на великий крок: підняти прапор повстання, повалити самодержавіе.

Далі генерал розповів історію революційного руху в державі, починаючи від повстання декабристів; змалював провини останнього царя, останніх міністрів; перелічив докладно всі вигоди для людности, що дає правовий лад у державі; поясніив суть самого правового ладу; кликав стояти одностайно за волю, рівність, братерство.

— Але правовим нормам в державі, нововиборній волі загрожує велика небезпека, — говорив далі генерал.—Як чор на хмара на горозі держави стоять лави австро-германського війска. Дужість армії полягає в строгій дисципліні, в слпій, безоглядній покорі салдатів своїм офіцирам. Инакше армія — не армія, коли кожен вояка стане творити тільки свою волю, не слухаючи своїх начальників. „Висота 1007" дуже важна для посіяч-военних завдань: Австро-Германці мусять бути вигнані з неї. Штурм неминучий: офіцирство піде першим, черга за салдатами!

Так приблизно говорив генерал, а його промова дилась гладенько кілька годин. Дріб но перепліташи її вирази вищої термінольогії, як напр. лад: „волеві інстинкти", „категоричний імператив", „ексцеси", „субординація", чемно, скромно, делікатно.

Здавалось: лихо — тихо. Генерал поіхав. Але ввечір того-ж таки дня військо знову відказалося дертись на „висоту 1007".

Знову урядили збори салдатів, знову замаяли над військом червоні хоругви з голосними написами. Але цим разом до війска промовляють не командири, не струнікий красунь генерал — командуючий армією. Перед військом, на високім спір камені, станув простий полковий телефоніст — Балаба. Військо вщухло, тихо навколо, мов у домовині. Весь червоний, злий, Балаба почав:

— Што-ж ми, товариство-салдати, делаємо? Хочемо австро-германського ярма спробувать? Хочемо чужинцям запродать свою державу і здобути волю? Не дождуть цього пси, собачі сини! Ось што я вам присоветую: задери всякий морду вище на „висоту 1007"! Її конешно треба однять од Австро-Германців. Годі воровські стежить за нами зоркім глазом, звязувать кожний наш рух! Официри пайдуть попереьод. Рушаймо й ми!

Балаба передихнув, а потім сціпив міцно кулаки, підніс їх догори і зарепетував:

— Єжлі начальство могіть, ти должон! І не сумлівайся! Політику через горізонт не перепущай, знай — одбивай шат на месті!...

Промова телефоніста Балаби не грала блиском красномовности, але її, — і тільки її, — зрозуміли салдати. Це була мова, сказаїа язиком війска, — і вона вплинула.

Дві години перегодя, як скінчив Балаба, „висота 1007" опинилася в руках російського війска.

ВІДОЗВА
ДО ГРОМАДЯН МІСТОЧКА ДУНАЄВА, ПЕРЕМИШЛЯНСЬКОГО ПОВІТУ.

За далекий океан, до всіх нам дорогих Братів Українців в Америці, дійшли пригноблених і знищених культурно і матеріяльно ворогами земляків, які борються з ворогами українського народу. Щоби вибороти собі кращу долю, просимо Вас, дорогі Браття в Америці, поможіть нам побудувати Народний Дім у нашім місточку Дунаєві.

ЗА КОМІТЕТ НАР. ДОМУ:
М. Фенчинський, Ф. Попадюк, Т. Бобадо, К. Попадюк, Т. Канака.

(Слідує печатка).

Земляки з Дунаєва!

Якуж радість спричинить кожному Українцеві, а зокрема односельчанам, коли дістануть вістку, немовби рапорт з боєвої лінії, що наші кадри не піддаються і що наш народ борється всіми силами, аби визволитися з ляцької неволі. А щоби виграти ту боротьбу, треба сили, а тою силою являється Рідна Школа, просвіта, читальні і народні доми. Тому то і в Дунаєві завязався Комітет, який взявся до будови Народного Дому, деб містилася школа, читальня і кооператива. Згаданий Комітет вже закупив площу коло церкви, вже звезли каміння, закупили матеріял і почали роботу. А треба знати, що там працюють при будові задармо, бо фондів не маємо і тягнуться з послідовці, аби заплатити матеріял і тому, щоби облекшити тягар наших братів, зійшлися ми в Народнім Домі і зібрали між собою кільканайцять долярів і вислали їх нашим браттям в Дунаєві і просимо всіх земляків з Дунаєва, а також з Білого, аби жертвували від себе, що ласка на так благородну ціль.

По всякі інформації прошу вдаватись до: Олекси Нагірного, 129 — 5th St., Elizabeth, N. J., або Стефана Модрейка, 544½ 12th St., New York, N. Y.

Жертви на Народний Дім можна слати на повисші адреси, а ми разом вишлемо їх до краю. Імена жертводавців будуть оголошені в часописах.

— Браття у Христі! — каже священик на проповіди — яка буде будучина нашої церкви? Ще раз питаюся: яка буде будучина нашої церкви?

Тут парох здержався, щоби зробити більше вражіння на присутніх. Нараз роздався чистий хлопячий голосочок:

— Та скажіть йому, тату, тоді вже мовчи-мемо йти до дому.

—o—

— Скільки молока дають ваші корови денно?

— Шістьдесять літрів.

— А скільки з того продаєте?

— Вісімдесять літрів.

—o—

Нотованого злодія арештовано вже сотий раз. Як поліс мен привів злодія на поліцію, злодій зараз питається:

— Може прийшла до мене яка почта?

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

4 ЛОТИ в дуже добрім місци, при тракті, від годин з Нью Йорку, дуже дешево продаю, бо їду до старого краю. Пишіть до: 188-93
P. H. c/o SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОТРЕБА ЖЕНЩИНИ до помочи в фармерській хаті, чистити і парити, мала фамілія, добрий дім, мало роботи, платні нема, дістане убрання і від покрите розходів. Просіться голосити: 191-2
Mrs. ATAMANZUK,
78 E. 105th Street, New York, N. Y.

ДО ВИНАЙМУ помешкання по 4 кімнати, рент від $18 до $20; газ, електрика, в українсько-польській дільниці. Голоситися між год. 16 MILL ROAD, JERSEY CITY, N. J., до HENRY BURNE 188-94

ПОШУКУЮ В ВАЖНІЙ СПРАВІ свого знакомого ВАСИЛЯ МІЛЕР, з котрим я працював в Passaic, N. J., в Лонч-карі коло Erie стації в 1917 році, він має перебувати тепер в Newark, N. J. Хто би про него знав або він сам, прошу зголоситись до: 188-93
I. KLEMENT SARACHUN,
116 Main Street, Terryville, Conn.

КУЗНИЧНО-МЕХАНІЧНА МАЙСТЕРНЯ на борзі продається; або возьму спільника з невеликим капіталом. Дохід гарантований. 192
F., c/o V. KRUGLAK,
251 Avenue A, New York, N. Y.

КВАЛІФІКОВАНИЙ краєвий учитель пошукує вчительської посади. Крім учительованя здібний є вести курс неграмотних, давати відчити й лекції, уряджувати театральні вистави. Котра українська громада потребує вчителя, хай зголоситься на адресу: ВОЛОДИМИР БІЛОРУСЬКИЙ, R. F. D. 2, Box 24, Plainfield, N. J. 187-96

ДЛЯ КУПНА або продажі домів або землі, як рівнож в справі обезпечення, голосіться до:
PETER KOWALCHYK,
513 HUSSA ST., LINDEN, N. J.
Tel. Linden 3222. 136—

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ дім, бизнес або фарму, як хочете перецінати гроші долярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу, так прошу удатися до: WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Known, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ фарма 175-акрова, 80 акрів під трактором, без камінив, дорогий дім, дім 10 кімнат, добра стайня на 25 коров, 4 другі будинки, 12 коров, пара коний, 500 куряй, 6 штук бизрог, вся фармерська машинерія, 4 милі до міста. Ціна $5,200, готівкою $2000, решта на дуже легкі сплати. Хтобн хотів купити сю фарму нехай голоситься до: WILL SHOLGYN, 537 E. 12 St., Room 12, New York, N. Y. 191-3

ФАРМИ НА ПРОДАЖ: Фарма 39 акрів, дім 8 кімнат, добрі другі будинки, вся фармерська машинерія і стак. Овочеві дерева, добра земля, 3 мили до міста. Ціна $6,500, готівкою $4,000. — Фарма 35 акрів, дім 5 кімнат, другі добрі будинки, банзько камінної дороги, овочеві дерева, фармерська машинерія і стак, 4 мили до міста. Ціна $6,800, готівкою $4,800. Голоситися до: DANIEL F. BATTA, R. D. 2, Box 89, Flemington, N. J. 191-5

НА ПРОДАЖ ФАРМА В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗИ.

Фарма 106 акрів першої кляси земля, дім на 9 кімнат, барна, курники і инші забудовання, 4 коні, 9 коров, 800 куряй, деяка машинерія яка есть потрібна на фармі, 2 милі від міста, пів мили до школи і цементової дороги. Ріка пливе поміж фармі. Ціна $13,000, готівкою $5,000. Голосіться: 191-2
A. SHYMKO,
Box 609, Manville, N. J.

Д-р А. Л. СИЗАР
СПЕЦІЯЛІСТ ВІД ХОРІБ ОЧИЙ, УХ НОСА І ГОРЛА.
Приймає:
Рано: 10—12 год. Вечер. 6—8 год. а також після попереднього уговлення.
109 E. 87th ST., NEW YORK CITY.

ДОМИ — ФАРМИ!
СОТКИ ДОМІВ, фарм і інтересів на продаж або в заміну.
В ПОСЛІДНІМ РОЦІ продали ми домів і инших на загальну суму $825,900.00
ВСІ НАШІ КЛІЄНТИ вповні задоволені з нашої услуги.
Хто хоче скоро продати, купити, замінити свій маєток, хай голоситься до нас.
Ідіть там, де дістанете скору і чесну услугу.
V. BONACHEVSKI,
Real Estate Broker,
4233 Germantown Ave., Phila, Pa.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

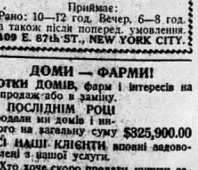

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2588

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ
ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ.
СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА.
КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛЬФІ І ОКОЛИЦЯХ.
КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ
АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ
Хто має до полагодження якусь в наведених справ, нехай особисто або письмено зголоситься до иншої в перед війни правдивої української канцелярії нотаріальної:
T. J. HRYCEY & CO.
329 SOUTH FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA
Bell Phone: Lombard 28-93